

ו' באלול תשע"ז
28 באוגוסט 2017

לכבוד :

מנהלי בתי הספר השש-שנתיים ומנהלי החטיבות העליונות
הרכזים והמורים לעברית : הבנה, הבעה ולשון

הנידון: בחינת הבגרות המתוקשבת בעברית: הבנה, הבעה ולשון (סמל שאלון 11281)

במסגרת **החממה הפדגוגית** המזכירות הפדגוגית ביחד עם המנהל הפדגוגי, מנהל תקשוב, הטכנולוגיה ומערכות המידע וראמ"ה מובילים מהלך של פיתוח בחינות בגרות מתוקשבות עתירות מדיה. החממה הפדגוגית עוסקת בגיוון בדרכי ההוראה, הלמידה וההערכה ושילוב החשיבה, הערכים והמעורבות האישית של הלומדים כמו גם במיומנויות המאה ה-21.

הבחינות המתוקשבות משלבות פריטים עתירי מדיה, כגון דימוי אתרי אינטרנט, קטעי שמע, סרטונים ועוד וכן מזמנות למידה רב-חושית, חווייתית ורלוונטית ללומדים. מטרת המעבר להערכה מתוקשבת היא לעודד שימוש מיטבי בטכנולוגיה בלמידה והוראה כחלק מהתאמת מערכת החינוך למאה ה-21.

מהלך זה הבשיל לאחר צבירת ניסיון רב שנים בהפעלת בחינות בגרות מתוקשבות במקצועות ביולוגיה וגיאוגרפיה ובמקצועות הבחירה הטכנולוגיים. בקיץ תשע"ז החלה היבחנות מתוקשבת גם במקצועות החובה האלה: היסטוריה (ממלכת), תנ"ך (ממלכת), עברית למגזר הערבי ועברית במגזר היהודי.

גם בקיץ תשע"ח תתאפשר היבחנות מתוקשבת בבחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון (סמל שאלון 11281) במסגרת תוכנית חלוץ ניסיונית (פיילוט), כמצוין **בחוזר מפמ"ר עברית** (תשע"ח) לחטיבות העליונות. המשרד יעמיד לרשות בתי הספר והמורים שיצטרפו את כל המידע הרלוונטי, ההכשרה, התמיכה המקצועית והטכנית ומענה שוטף ורציף. המורים שיצטרפו לפיילוט יוזמנו להשתתף בקורס מקוון דיסציפלינרי בהיקף של 30 שעות עם ציון וזאת במטרה להתאים את ההוראה לתהליך ההערכה ולהיערך באופן מיטבי לביצוע הבחינה המקוונת.

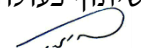
שימו לב :

- כיוון שההיבחנות בבחינה המתוקשבת היא בגדר תוכנית חלוץ, היא מותנית באישור הפיקוח על הוראת העברית ותלויה במספר הכולל של בתי הספר ובפריסתם הארצית.
- אין חובה כי כל כיתות השכבה הניגשת לבגרות ייבחנו בבגרות המתוקשבת, ואפשר ליעד רק כיתות מסוימות להיבחן בה, על פי שיקול הצוות המקצועי.
- לבתי הספר שייבחרו תוכל ראמ"ה (הרשות הארצית למדידה ולהערכה) לספק מחשבים למועד הבחינה בלבד.
- המערכת לא תספק בשנה"ל תשע"ח גרסת שאלון לנבחנים מותאמים. כך, גם אם תלמידים מבית הספר ייבחנו בבחינת הבגרות המתוקשבת, הנבחנים הזכאים לשאלון מותאם ייבחנו בשאלון המודפס בלבד.

מורים המעוניינים להגיש תלמידים לבחינת הבגרות המתוקשבת ימלאו את **הטופס המקוון** בתיאום עם מנהל/ת בית הספר.

קראו בעיון את הנספח בהמשך, ובו תנאי הבסיס להיבחנות במבחן המתוקשב ואת עקרונות הבחינה המתוקשבת בעברית.

בברכת שיתוף פעולה פורה,

תומר בוזמן

המפמ"ר על הוראת עברית: הבנה, הבעה ולשון

העתקים

מר שמואל אבואב, מנכ"ל משרד החינוך
ד"ר משה ויינשטוק, יושב ראש המזכירות הפדגוגית
גב' דליה פניג, סגנית יו"ר המזה"פ ומנהלת אגף א לפיתוח פדגוגי
מר אריאל לוי, מנהל המנהל הפדגוגי
ד"ר עופר רימון, ראש מנהל תקשוב מדע וטכנולוגיה
ד"ר חגית גליקמן, מנכ"לית ראמ"ה
מר משה זעפרני, מנהל אגף א שפות – המזכירות הפדגוגית
גב' דסי בארי, מנהלת האגף לחינוך על יסודי – המנהל הפדגוגי
מר דויד גל, מ"מ מנהל בכיר אגף הבחינות
מר בועז רוזנבאום, מנהל תחום הערכה מתושבת, ראמ"ה
מר קובי רפאלי, מנהל פרויקטים בכיר, מינהל תקשוב מדע וטכנולוגיה
גב' ענבל נגבי, מנהלת פרויקטים פדגוגיים אגף א לפיתוח פדגוגי
מנהלי המחוזות
מדריכות הפיקוח על הוראת העברית

נספח: היבחנות בבחינה מתוקשבת בעברית: הבנה, הבעה ולשון

המבחן המתוקשב הוא חלופה למבחן המודפס. כדי להיבחן בו ישנם כמה תנאים ודרישות יסוד.

דרישות מינימום להעברת המבחן המתוקשב במחשבי בית הספר

- מערכת הפעלה win7
- מעבד : 3.30 gigahertz (GHz)
- זיכרון : 4 gigabyte (GB) RAM
- חיבור מסוג USB 2.0
- 30 ג'יגה פנויים על הדיסק הקשיח
- גודל מסך 19"
- כניסת אוזניות ותוכנות שמע תקינות.
- כרטיס מסך : DirectX 9 ואילך עם מנהל התקן של WDDM 1.0.

מיומנויות מחשב הנדרשות כתנאי בסיס להיבחנות במבחן הממוחשב

- א. התנסות כללית קודמת במחשב, כולל שימוש באמצעים טריוויאליים כמו שימוש בעכבר (לחצן ימני ושמאלי), מקלדת, מסך וכדומה.
- ב. יכולת שימוש במרכיבים ובכלים כגון:

- תפריט נפתח
- בחירת תשובה בשאלות רבות ברירה/בחירה
- סימון טקסט/אלמנט אחר
- גרירה ושחרור (drag and drop)
- מתיחת קוים
- ג. הכרת גלילה של טקסט ושל חלון
- ד. יכולת הקלדה של טקסט במהירות סבירה
- ה. שימוש בתוכנה לעיבוד תמלילים: הקלדת טקסט, עיצוב טקסט, העתקה והדבקה, יצירת טבלאות וגרפים (ברמה בסיסית), הוספת פריטים ועיצובם
- ו. היכרות והתנסות בגלישה באינטרנט ובחיפוש באינטרנט
- ז. הכרה ושליטה בתפעול של רכיבי מולטימדיה – וידאו ואודיו
- ח. היכרות עם ניווט באמצעות דפדפן:

- מעבר בין לשוניות
- לחיצה על היפר-לינק והבנת פעולתו
- ט. היכרות עם טקסטים כמו תגובות ברשתות חברתיות, פורומים, צ'אטים וכדומה

יודגש כי השליטה במיומנויות הנ"ל נדרשת בכל התנהלות בסיסית ברשת וצריכה להיות מוכרת לבני הנוער.

מאפייני הבחינה המתוקשבת

• קריאה דיגיטלית במבחן הממוחשב

השימוש במבחן מתוקשב מאפשר לבחון את תחום אוריינות הקריאה הדיגיטלית כחלק מתוכנית הלימודים וממיומנויות המאה ה-21. הטקסט הדיגיטלי מתאפיין ברצף לא לינארי של מידע, ובדרך כלל משולבים בטקסט קישורים (היפר-קישורים). האופי האינטראקטיבי של הטקסט הדיגיטלי מזמן קריאה אקטיבית מצד התלמידים, המשלבת גם יכולת קריאה ביקורתית וסלקטיבית והבחנה בין עיקר לטפל, ובין תוכן אמין לתוכן שאינו אמין. שילוב של טקסט דיגיטלי במבחן הבגרות מרחיב ומעשיר את מושג הקריאה מעבר לקריאה המודפסת

ודורש הצגת מיומנויות שאינן נכללות בקריאה של טקסט מודפס. הקריאה והכתיבה בסביבה הדיגיטליות מחייבות התייחסות לסוגות כתיבה נוספות, כגון: תגובות (טוקבקים), פורומים, בלוגים, התכתבויות במסרונים וכיו"ב. כמו כן הקריאה הדיגיטלית מתייחסת להיבטים של הגלישה במרשתת וחיפוש מידע בה באופן יעיל וביקורתי.

הטקסט הדיגיטלי מתאפיין בתכונות האלה:

- עיצוב צבעוני, דינמי ועדכני (אינטרנטי) בעל עושר ויזואלי.
- שימוש בקישוריות (הייפרלינקים) למעברים מיידיים בין חלקים שונות באותו טקסט, בין עמודים (לשוניות) שונים באותו אתר, ובין אתרים שונים
- שכבות מידע נוספות בדף, כגון חלונות פופ-אפ (חלון צף/קופץ), טול-טיפ (רמז צף) וכדומה
- שילוב של מולטימדיה (קטעי וידאו או קטעי שמע)
- תוספת של סוגות טקסטים חדשות, כגון תגובות, פורומים, מיילים וצ'אטים

• כתיבה ממוזגת במבחן הממוחשב

הכתיבה הממוזגת עומדת במרכז ההוראה והיבחנות בבחינת הברורות. המבחן המתוקשב הופך מטלה זו אותנטית יותר ותואמת את הנדרש במסגרת האקדמית, בעולם התעסוקה, בצבא ובאקדמיה, שבהם הכתיבה נעשית במחשב ובאמצעות מעבדי תמלילים כדוגמת word. מערכת הבחינה תאפשר שימוש בכלי העריכה השונים הקיימים בכל תוכנה לעיבוד תמלילים: גזירה, העתקה והדבקה של חלקים מהטקסט המקורי תוך שילוב ביניהם. כמו כן היא תאפשר לכותב לערוך את הטקסט בכלי העזר השונים ולשכתב אותו בקלות רבה יותר ובדרך ידידותית יותר בהשוואה לכלים העומדים לרשות הנבחן במבחן המודפס.

רשימת הכלים לנבחן בפרקי הקריאה והכתיבה

כלי עזר ממוחשבים לשימוש במבחן:	כלי עיצוב טקסט:
• מרקר (כמה צבעים)	• הוספת תבליטים ומספור
• העתק/הדבק	• הדגשה באות מודגשת או קרתחתי
• חיפוש בטקסט	• צביעת גופן
• "דף" טיוטה	• שינוי גודל גופן
	• יישור טקסט
	• ספירת מילים

תרגול מוקדם במערכת המבחנים הממוחשבת – מערכת תבונ"ה

הבחינה תיערך באמצעות מערכת תבונ"ה (תכנון ביצוע וניהול של כלי הערכה). ההיכרות עם המערכת חיונית לשם התמודדות נאותה עם המבחן. כהכנה לעבודה במערכת אנו ממליצים להתנסות לפחות פעם אחת במבחן ממוחשב מלא במערכת תבונ"ה (בוודאי כבחינת מתכונת). נוסף על כך יש לעבור בעיון על פרק ההסברים וההוראות שבתחילת כל מבחן ממוחשב במערכת תבונ"ה ולוודא כי אופן התפעול והניווט במבחן ברור ומובן.